

REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SO SÍDLOM V TRENČÍNE

PROGRAMY A PROJEKTY ÚVZ SR na rok 2022 a ďalšie roky obdobie 1.1.2022 – 31.12.2022

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP V.)

V spolupráci s detskými lekármi RÚVZ Trenčín dlhodobo zabezpečuje odbery pitných vôd z individuálnych zdrojov v oblastiach, ktoré nie sú zásobované vodou z verejných vodovodov. Ich hlavným cieľom je poskytnutie informácií rodičom o kvalite nimi využívanej pitnej vody za účelom znižovania rizika výskytu dojčenskej methemoglobínémie pri jej následnom používaní na prípravu stravy pre dojčatá. V sledovanom období od 01.01.2022 do 31.12.2022 bolo odobratých celkovo 16 vzoriek zo studní v oblastiach, ktoré nemajú prístup k pitnej vode zásobovanej verejným vodovodom. Z uvedených vzoriek bol v 10 prípadoch zaznamenaný prekročený limit nad 10 mg/l a voda nebola doporučená na prípravu stravy pre dojčatá.

Odbor HŽPaZ spolupracuje s Laboratóriami RÚVZ Trenčín na plnení úloh:

7.1 MONITORING KVALITY VÔD VYBRANÝCH LOKALÍT

V roku 2022 (sledované obdobie od 01.01.2022 do 31.12.2022) pracovníci odboru HŽPaZ v spolupráci s Laboratóriami RÚVZ Trenčín vykonávali obdobne ako v minulých rokoch monitorovanie výskytu a odbery vzoriek vody na lokalitách s vodou určenou na kúpanie, poprípade v odôvodnených prípadoch aj na vodných útvaroch využívaných väčším počtom obyvateľov na kúpanie. V predmetnom období bolo takto vykonaných celkovo 15 odberov povrchových vôd z priehrad a štrkovísk, v územnej pôsobnosti RÚVZ Trenčín. Ani v jednej z odobraných vzoriek nebolo zistené prekročenie platnou vyhláškou stanoveného limitu buniek cyanobaktérií. V 1 prípade bolo zistené prekročenie platnou vyhláškou stanoveného limitu v ukazovateli chlorofyl a.

7.2 KVALITA VODY A PROSTREDIA ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENÍ A UMELÝCH KÚPALÍSK

V posudzovanom období roku 2022 od 01.01.2022 do 31.12.2022 bolo pracovníkmi HŽPaZ odobraných celkovo 20 vzoriek, ktorých účelom bolo následne Laboratóriami RÚVZ Trenčín detekovať výskyt baktérií rodu Legionella na umelých kúpaliskách. Výsledky uvedených laboratórnych analýz nedetekovali výskyt baktérií rodu Legionella v žiadnej zo zmienovaných vyšetrených vzoriek. Na prítomnosť améb boli v období od 01.01.2022 do 31.12.2022 odobrané 2 vzorky, v ktorých ale neboli zistené.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Do 31. 12. 2022 bolo vykonaných 713 štátnych zdravotných dozorov (ďalej len „ŠZD“) ukončených záznamom. Výkon ŠZD bol zameraný na sledovanie stavu pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov, dodržiavanie legislatívnych požiadaviek v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, prioritne na pracoviskách s rizikovými prácami. Zároveň boli vzhľadom na pretrvávajúcu pandémiu Covid – 19 v úvode roka 2022 vykonávané kontroly zamerané na dodržiavanie protipandemických opatrení v prevádzkach.

Vydaných bolo 257 rozhodnutí a 78 záväzných stanovísk. Z toho 47 rozhodnutí bolo vydaných na základe žiadostí o zaradenie, zmenu alebo vyradenie prác z kategórií rizikových prác.

V roku 2022 bolo uložených 5 sankcií za správne delikty – prevádzkovanie priestorov bez súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva na uvedenie priestorov do prevádzky (3 subjekty), nesplnenie povinnosti kvalitatívne a kvantitatívne zisťovať zdravie škodlivé faktory pracovného prostredia, ktoré prevádzkovateľ používa pri svojej činnosti alebo ktoré pri jeho činnosti vznikajú (2 subjekty), nesplnenie povinnosti zabezpečiť pre zamestnancov posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu (1 subjekt), prevádzkovanie v rozpore s nariadeným opatrením Úradu verejného zdravotníctva SR - podmieňovanie vstupu na pracovisko a do iných priestorov zamestnávateľa len zamestnancovi v režime OTP (1 subjekt).

Za účelom odstránenia nedostatkov zistených pri ŠZD boli nápravné opatrenia so záväznými lehotami plnenia ukladané priamo do zápisnice pri výkone ŠZD. Bol vydaný 1 pokyn za účelom vykonania objektivizácie hluku v životnom prostredí.

V rámci kontroly pracovných podmienok pri výkone ŠZD sme dotazníkovou formou pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov zisťovali informovanosť zamestnancov o riziku chemických faktorov pri práci v 3 organizáciách (10 zamestnancov), hluku v 3 organizáciách (22 zamestnancov), azbestu v 1 spoločnosti (2 zamestnanci), karcinogénnych a mutagénnych faktorov v 2 spoločnostiach (4 zamestnanci), vibrácii v 2 organizáciách (16 zamestnancov).

Plnenie úloh vyplývajúcich z uvedených programov a projektov bolo vzhľadom na pretrvávajúcu epidemiologickú situáciu najmä v úvode r. 2022 ešte čiastočne obmedzené (realizácia protipandemických opatrení a obmedzenie výrobných činností na pracoviskách).

2.1.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK (RIZIKOVÉ PRÁCE)

Evidenciu rizikových prác sme v priebehu roka na základe ŠZD a meraní aktualizovali a spresňovali v databáze ASTR. V dozorovaných okresoch Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou a Myjava sme v roku 2022 zaznamenali a vydali 47 rozhodnutí na

vyhlásenie, zmenu alebo vyradenie prác z kategórií rizikových prác, z toho boli novo vyhlásené rizikové práce v 6 spoločnostiach.

Celkovo evidujeme v riziku 3 608 exponovaných zamestnancov (z toho 888 žien). V porovnaní s rokom 2021 je to o 57 zamestnancov menej.

Podľa prevažujúcej činnosti najvyšší počet exponovaných zamestnancov je evidovaných v priemyselnej oblasti – 2 887 zamestnancov, z toho 545 žien, čo predstavuje o 47 zamestnancov menej ako v roku 2021.

Druhým najexponovanejším odvetvím je zdravotníctvo a sociálna pomoc, kde evidujeme 400 zamestnancov, z toho 301 žien, čo je o 23 zamestnancov viac ako v roku 2021.

Na treťom mieste je poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov, kde zaznamenávame celkovo 94 exponovaných zamestnancov, z toho 1 žena, čo predstavuje o 29 zamestnancov menej ako v roku 2021.

Podľa druhu a kategórie rizika, najviac zamestnancov evidujeme v riziku hluku – 2 807 (z toho 534 žien). V porovnaní s rokom 2021 je to o 34 zamestnancov menej. V 4. kategórii rizika hluku evidujeme 241 zamestnancov, z toho 17 žien (o 4 viac). V 3. kategórii rizika hluku evidujeme 2 566 zamestnancov, z toho 517 žien (o 38 menej).

V riziku chemických látok a zmesí evidujeme celkom 381 zamestnancov (z toho 37 žien), čo je o 13 zamestnancov viac ako v roku 2021.

V riziku záťaže teplom a chladom evidujeme celkom 318 zamestnancov, z toho 89 žien, čo je o 6 zamestnancov viac ako v roku 2021.

V riziku expozície biologickému faktoru evidujeme celkom 158 zamestnancov, z toho 125 žien. V porovnaní s rokom 2021 je to o 11 zamestnancov menej.

V riziku ionizujúceho žiarenia evidujeme celkom 81 zamestnancov, z toho 43 žien. V porovnaní s rokom 2021 je to o 3 zamestnancov viac.

V riziku expozície psychickej pracovnej záťaži je evidovaných 35 pracovníkov, z toho 27 žien, čo je o 2 zamestnancov menej ako v roku 2021.

V rámci ŠZD (55 dozorov) na rizikových pracoviskách boli sledované pracovné podmienky zamestnancov, miera expozície a realizácia opatrení zo strany zamestnávateľov. Súčasťou výkonu ŠZD bola kontrola plnenia povinností vo veci posudzovania zdravotnej spôsobilosti na prácu - výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci.

Bola uložená jedna sankcia zamestnávateľovi (zdravotnícke zariadenie) za neplnenie povinností pri ochrane zdravia pri práci na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce (nezabezpečenie posudzovania zdravotnej spôsobilosti na prácu a objektivizácie faktorov pracovného prostredia).

V čase krízovej situácie pre pandémiu COVID – 19 zamestnávatelia a fyzické osoby – podnikatelia nie sú povinní plniť vybrané povinnosti pri ochrane zdravia pri práci v súlade s ustanovením § 30 ods. 10 a 12 zákona č. 355/2007 Z.z., čo bolo zohľadnené pri výkone dozoru nad rizikovými prácami.

Konzultácie k prešetrovaným podozreniam na choroby z povolania sú v prípade potreby s ostatnými RÚVZ v kraji operatívne realizované telefonicky, v roku 2022 sa na RÚVZ Trenčín (RÚVZ v sídle kraja) uvedená problematika prediskutovala aj v rámci krajskej porady odborov a oddelení PPLaT.

2.1.2 ZNIŽOVANIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z LÁTOK A ZMESÍ KLASIFIKOVANÝCH AKO TOXICKÉ

V tomto roku sme naďalej postupovali podľa legislatívnych požiadaviek týkajúcich sa expozície chemickým látkam a zmesiam v zákone 355/2007 Z. z. a nariadení vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov, v súlade s európskou chemickou legislatívou

v rámci globálneho harmonizovaného systému (GHS), uplatňovali sme zákon č. 67/2010 Z.z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon). Pri výkone ŠZD sme taktiež uplatňovali platnú legislatívu v rámci EÚ - Nariadenie Európskeho parlamentu a rady (ES) 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH) a Nariadenie EPaR (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí ako aj všetky ostatné súvisiace predpisy súvisiace s chemickou problematikou.

V roku 2022 bol vykonaný štátny zdravotný dozor spolu v 8 organizáciách, v ktorých zamestnanci v rámci svojich pracovných činností manipulujú/používajú nebezpečné chemické faktory vrátane veľmi toxických a toxických látok a zmesí. Kontroly boli vykonané v 2 poľnohospodárskych organizáciách pri skladovaní pesticídov, v 4 prevádzkach vykonávajúcich povrchovú úpravu kovov, v prevádzke chemického laboratória na vykonávanie analýz odpadových a pitných vôd a v prevádzke laminátovne. V rámci kontroly pracovných podmienok sme dotazníkovou formou zisťovali informovanosť zamestnancov o riziku chemických faktorov v 3 spoločnostiach, celkovo u 10 zamestnancov.

ŠZD bol zameraný na plnenie požiadaviek na ochranu zdravia pri práci s látkami a zmesami klasifikovanými ako toxické (GHS06), ktoré boli doposiaľ klasifikované ako veľmi toxické a toxické látky a zmesi, najmä na spôsob skladovania, manipulácie, príp. spôsob predaja, spôsob používania pri výrobných procesoch, na evidenciu množstiev používaných látok a zmesí, vypracovanie prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, odbornú spôsobilosť zamestnancov, zabezpečenie ochranných a preventívnych opatrení vrátane zabezpečenia osobných ochranných pracovných prostriedkov, zdravotného dohľadu, opatrenia pri mimoriadnych situáciách a haváriách.

Bolo vydané 1 rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami podľa § 13 ods. 4 písm. h) zákona č. 355/2007 Z. z., a to pre spoločnosť X-RAY s.r.o., Trenčín, kde na pracovisku Eloxovňa sa na čistenie titánových závesov využívaných pri eloxovaní automobilových dielov používa kyselina fluorovodíková. Počas výkonu ŠZD boli skontrolované najmä podmienky skladovania a manipulácie s uvedenou veľmi toxickou látkou, taktiež splnenie povinnosti na zabezpečenie odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými látkami a zmesami.

Prevádzkové poriadky z hľadiska ochrany a podpory zdravia pri expozícii zamestnancov nebezpečným chemickým faktorom sa orgánmi verejného zdravotníctva od 01.10.2020 neschvaľujú, avšak pri pracovných činnostiach s nebezpečnými chemickými faktormi naďalej zostáva povinnosťou zamestnávateľov vypracovať prevádzkové poriadky, ktoré predložia pri výkone štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách. Taktiež všetci zamestnanci, ktorí prichádzajú do styku s nebezpečnými chemickými faktormi, musia byť každoročne informovaní o obsahu prevádzkových poriadkov a o práci s nebezpečnými chemickými látkami a zmesami.

V sledovanom období neevidujeme žiadne mimoriadne ani havarijné situácie týkajúce sa priamo manipulácie s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami, ktoré by si vyžadovali mimoriadne nápravné opatrenie.

V roku 2022 sme zvolali 2 zasadnutia komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami a boli preskúšaní 6 žiadatelia. Na základe vzdelania, dĺžky praxe a odbornej prípravy žiadateľov sme vydali bez vykonania skúšky pred komisiou ďalších 6 osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami.

Na RÚVZ Trenčín bolo zaslaných 133 oznámení o začiatku vykonávania dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov ako profesionálnej činnosti.

2.1.3 ZNIŽOVANIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z KARCINOGENÝCH A MUTAGENÝCH FAKTOROV VRÁTANE AZBESTU A Z LÁTKO POŠKODZUJÚCICH REPRODUKCIU A NARÚŠAJÚCICH ENDOKRINNÝ SYSTÉM

Uplatňovanie nariadenia vlády č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénym faktorom pri práci v platnom znení dozoruje v organizáciách: Chirana T. Injecta a. s., Stará Turá; INJECTA, a.s., Stará Turá; Fakultná nemocnica Trenčín; Nemocnica s poliklinikou Nové Mesto nad Váhom; Nemocnica pre obvinených a odsúdených a Ústav na výkon trestu a odňatia slobody Trenčín; lineá - D s. r. o., Bánovce nad Bebravou; Holz – Möbel SR, s. r. o., Krajné; Píla Podlužany s.r.o., Podlužany, PFS a.s., prevádzka Myjava; HDO SK s.r.o., prevádzka Myjava; LKW Komponenten s.r.o., Bánovce nad Bebravou; EUROPUR s.r.o., prevádzka Nové Mesto nad Váhom; UniLam s.r.o., Horné Srnie; GUMOTEX Automotive Myjava s.r.o., Myjava a ďalších.

V roku 2022 bol vykonaný štátny zdravotný dozor spolu v 6 organizáciách, v ktorých zamestnanci v rámci svojich pracovných činností manipulujú/používajú nebezpečné chemické faktory - karcinogény, mutagény, vrátane azbestu. Dozor bol vykonaný v 2 prevádzkach vykonávajúcich povrchovú úpravu kovov, v prevádzke vykonávajúcej výrobu plastových výliskov, v zdravotníckom zariadení a u 2 subjektov oprávnených na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest. V rámci kontroly pracovných podmienok sme dotazníkovou formou zisťovali informovanosť zamestnancov o riziku karcinogénnych a mutagénnych faktorov v 2 spoločnostiach, celkovo u 4 zamestnancov.

ŠZD bol zameraný na kontrolu dodržiavania nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénym faktorom pri práci v znení neskorších predpisov a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev.

V evidencii rizikových prác je celkovo 161 zamestnancov, z toho 70 žien, ktorí vykonávajú rizikové práce 3. a 4. kategórie s chemickými karcinogénmi, mutagénmi, reprodukčne toxickými látkami, čo predstavuje o 7 zamestnancov menej ako v roku 2021.

Jedná sa o činnosti: riedenie cytostatík, spracovanie tvrdého dreva, povrchová úprava kovov, chemická sterilizácia etylénoxidom pri sterilizácii jednorazovej injekčnej techniky.

Okrem toho počas roku 2022 v dozorovaných prevádzkach vykonávali zamestnanci práce s expozíciou karcinogénnym a mutagénym faktorom, ktoré nie sú zaradené do 3. alebo 4. kategórie prác pri činnostiach spracovanie tvrdého dreva, pri odstraňovaní materiálov obsahujúcich azbest, pri povrchovej úprave kovov a plastových výrobkov, automobilových komponentov, laboratórnych analýzach vzoriek čistiarenských kalov, pri príprave roztokov pre kyanidové kúpele, pri leštení výrobkov, pri analýze drahých kovov, pri čistení foriem, pri príprave roztokov a analýzach vody.

Medzi štyri karcinogénne a mutagénne faktory, ktorým sú zamestnanci najčastejšie exponovaní patria: cytostatiká (91/69 exponovaných, 3 organizácie – zdravotnícke zariadenia), azbest (53/0 exponovaných pri odstraňovaní azbestu, 29 organizácií), prach z tvrdého dreva (33/0 exponovaných, 4 organizácie), etylénoxid (19/0 exponovaných, 2 organizácie).

V roku 2022 boli vydané 2 rozhodnutia na skladovanie a manipuláciu s karcinogénmi a mutagénmi na pracovisku podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z. z.. Jedno

rozhodnutie bolo pre spoločnosť LKW Komponenten s.r.o., Bánovce nad Bebravou, kde pri lakovaní automobilových dielov sa používajú karcinogénne látky (dusičnan nikelnatý a bis(dihydrogénfosforečen) nikelnatý v rôznych koncentráciách) v zmesiach (BONDERITE M-AD NI-3, BONDERITE M-ZN 958 MU, BONDERITE M-ZN 958 R-E, BONDERITE M-ZN 1994 R4, BONDERITE M-ZN 1994 MU1). Druhé rozhodnutie bolo vydané pre spoločnosť GUMOTEX Automotive Myjava s.r.o., Myjava, v ktorej sa pri činnostiach súvisiacich s čistením foriem používa karcinogénna a mutagénna látka (Hydrocarbons C3-4 - Kartuša 190 g Butane).

V roku 2022 bolo vydaných 92 rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb podľa § 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z.z. pre 29 žiadateľov (72 pre exteriéry a 20 pre interiéry budov). Všetky subjekty, ktorým boli vydané rozhodnutia na odstraňovanie azbestocementových materiálov z predložených stavieb, vlastní oprávnenia na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb podľa § 41 ods. 1 zákona č. 355/2007 Z. z..

V rámci štátneho zdravotného dozoru boli vykonané 2 kontroly u oprávnených subjektov na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest (1 x exteriér budov – odstraňovanie azbestocementovej krytiny, 1 x interér budov – odstraňovanie azbestocementových podhládov).

Kontroly boli zamerané na dodržiavanie pracovných postupov a pracovných podmienok pri práci s azbestocementovými materiálmi. Pri výkone ŠZD v uvedených subjektoch bolo zistené, že zamestnanci sú informovaní o negatívnych účinkoch azbestu na zdravie, majú absolvovanú odbornú prípravu, školenia, lekárske preventívne prehliadky, ktoré zabezpečujú zamestnávateľia. Požadované OOPP pre zamestnancov sú poskytované v dostatočnom množstve. Na dočasných pracoviskách boli kontrolované pásma označené výstražnými symbolmi, zamestnanci mali zabezpečený vyčlenený priestor na jedenie a pitie, priestor na osobnú hygienu.

Na RÚVZ Trenčín bolo zaslaných 81 oznámení o začatí resp. o ukončení prác s materiálmi obsahujúcimi azbest.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

V roku 2022 boli intervenčné aktivity v rámci uvedenej úlohy z dôvodu pretrvávania mimoriadnej situácie spôsobenej pandémie Covid – 19 realizované najmä formou konzultačnej činnosti a individuálneho poradenstva, ktoré boli poskytované zamestnávateľom, zamestnancom, SZČO ako i subjektom, ktoré poskytujú zamestnávateľom pracovné zdravotné služby.

V sledovanom období bolo poskytnutých 7300 konzultácií predovšetkým telefonicky a e-mailovou komunikáciou ako aj ústne priamo na pracoviskách počas výkonu štátneho zdravotného dozoru.

V rámci problematiky podpory zdravia prevažný podiel konzultačnej činnosti tvorila problematika: požiadaviek na pracovné prostredie, hlavne požiadavky pri uvedení priestorov do prevádzky vrátane zriaďovania chránených pracovísk a splnenia oznamovacej povinnosti pred začiatkom výkonu niektorých druhov pracovných činností, hodnotenie rizikových faktorov na pracoviskách a možnosti ich objektivizácie, postup a priebeh posudzovania podozrení na choroby z povolania, najmä ohľadom vypracovania správ z prešetrenia pracovných anamnéz. Početné konzultácie boli poskytnuté aj v problematike práce s toxickými, karcinogénnymi a mutagénnymi látkami a pri odstraňovaní stavebných materiálov

obsahujúcich azbest, vo veci splnenia legislatívnych povinností pri uvedených pracovných činnostiach a to najmä – vypracovanie posudkov o riziku a prevádzkových poriadkov, zabezpečenie odbornej spôsobilosti, vhodných osobných ochranných pracovných prostriedkov, zabezpečenie zdravotného dohľadu.

Počas výkonu ŠZD boli zamestnávateľom priebežne poskytované aj informácie o nových legislatívnych úpravách v problematike ochrany zdravia pri práci.

V roku 2022 podiel na konzultačnej činnosti naďalej tvorila problematika súvisiaca s riešením mimoriadnej situácie z dôvodu pandémie COVID – 19 a dodržiavania príslušných legislatívnych opatrení v praxi, najmä možnosti realizácie protipandemických opatrení v prevádzkach, taktiež postup pri zistení pozitivity zamestnancov, postup pri zabezpečení režimu OTP na pracoviskách.

V rámci výkonu ŠZD meraní fyzikálnych a chemických faktorov bolo poskytované prevádzkovateľom poradenstvo zamerané na zlepšovanie pracovného prostredia, znižovanie expozície rizikovým faktorom v pracovnom prostredí.

V rámci projektu „Zdravé pracoviská“, sme v spolupráci so zamestnancami odboru ochrany a podpory zdravia v roku 2022 vykonali hodnotenia pracovného prostredia a vyšetrenia v štyroch organizáciách:

1. LEONI Wiring Systems Slovakia, s r.o., Trenčín - je zameraná na výrobu káblových zväzkov pre automobilový priemysel. Vyšetrenie bolo poskytnuté 51 zamestnancom (vyplnených 50 dotazníkov).
2. TRENS SK, a.s. Trenčín sa zaoberá vývojom a výrobou obrábacích strojov, špecializuje sa na produkciu CNC sústružníckych centier, CNS sústruhov a univerzálnych hrotových sústruhov. Vyšetrenie bolo poskytnuté 33 zamestnancom (30 dotazníkov).
3. TESCO STORES SR, a.s., distribučné sklady Beckov – sa zaoberá skladovaním potravín . Vyšetrenie bolo poskytnuté 56 zamestnancom (53 dotazníkov).
4. Freudenberg Filtration Technologies Slovensko, s.r.o., Potvorice sa zaoberá výrobou rôznych druhov vzduchových a motorových filtrov pre automobilový priemysel a výrobou priemyselných filtrov. Vyšetrených bolo 45 zamestnancov (45 dotazníkov).

Pre zamestnancov bolo priamo na mieste organizácie zabezpečené :

- meranie antropometrických parametrov – hmotnosť, výška, obvod pása a bokov, BMI, WHR, meranie % tuku v tele a biochemických parametrov - hladina celkového cholesterolu, meranie tlaku krvi, priamo na mieste vyhodnotenie a individuálne poradenstvo. Zamestnanci, ktorí mali zvýšené prípadne hraničné hodnoty biochemických parametrov, boli odporučené na podrobnejšie vyšetrenie k svojim odborným lekárom prípadne do Poradne zdravia na RÚVZ Trenčín.

2.2.2 EURÓPSKA INFORMAČNÁ KAMPAŇ EURÓPSKEJ AGENTÚRY PRE BOZP (OSHA BILBAO) ZAMERANÁ NA PREVENCIU ZDRAVOTNÝCH A BEZPEČNOSTNÝCH RIZÍK PRI PRÁCI

V zmysle Dohody o spolupráci a koordinácii činnosti medzi ÚVZ SR a NIP orgány verejného zdravotníctva vykonávajú spoločné koordinované kontroly s orgánmi inšpekcie práce.

V roku 2022 boli s Inšpektorátom práce Trenčín naplánované a realizované 4 pravidelné štvrt'ročné pracovné porady (pozn.: posledná štvrt'ročná porada bola z objektívnych dôvodov presunutá na úvod roka 2023). V rámci porád boli určené prevádzky na výkon spoločných

previerok pre Trenčiansky kraj v roku 2022, priebežne boli spoločné dozorné aktivity vyhodnocované, taktiež boli prerokované aktuálne otázky, spoločné podnety a sporné otázky týkajúce sa pracovného prostredia, ktoré vyplynuli z praktických skúseností z terénu (problematika záťaže teplom na pracoviskách, fyzická záťaž, manipulácia s bremenami a pod.) a z mimoriadnej situácie v súvislosti s pandémiou COVID-19. Zápisnice zo spoločných porad boli zaslané na ÚVZ SR Bratislava.

Na základe záverov rokovania Poradného orgánu Hlavného hygienika SR a generálneho riaditeľa Národného inšpektorátu práce pre spoluprácu a koordináciu činností v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci mali byť v rámci kraja v roku 2022 uskutočnené 4 spoločné previerky orgánov verejného zdravotníctva s orgánmi inšpekcie práce so zameraním na prevenciu poškodení podporno – pohybovej sústavy súvisiacich s prácou a podľa aktuálnej situácie v regióne. Koordinátorom výkonu spoločných previerok je RÚVZ v sídle kraja (RÚVZ Trenčín).

RÚVZ Trenčín a Inšpektorát práce Trenčín v roku 2022 vykonal 2 spoločné previerky v 2 subjektoch zamerané na prevenciu poškodení podporno – pohybovej sústavy súvisiacich s prácou a všeobecne na kontrolu dodržiavania ustanovení zákona č. 355/2007 Z.z o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a príslušných vykonávacích predpisov, a to:

1. Tlačiarne Pardon, s.r.o., Trenčín – prevádzka zameraná na tlačiarenskú výrobu - polygrafiu, tlač novín, časopisov, merkantilu, tlačovín a letákov. V prevádzke sú vyhlásené rizikové práce u vybraných profesií pre faktor pracovného prostredia - 3. kat. hluk.
2. Askoll Slovakia s.r.o., Potvorice - prevádzka zameraná na výrobu elektromotorov a čerpadiel pre bielu techniku. V prevádzke sú vyhlásené rizikové práce u vybraných profesií pre faktor pracovného prostredia - 3. kat. fyzická záťaž pri práci. Za účelom zníženia zdravotného rizika z hľadiska fyzickej záťaže zamestnávateľ vykonal preventívne opatrenia: technické (zamerané na zníženie svalovej sily a počtu pohybov), ergonomické a organizačné (rotácia zamestnancov).

Prevádzky v rámci ŠZD predložili hodnotenie zdravotných rizík a kategorizáciu prác z hľadiska zdravotných rizík v zmysle vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. v platnom znení, vypracované zmluvnou pracovnou zdravotnou službou.

RÚVZ Trenčín sa zameriaval najmä na dodržiavanie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z platnej legislatívy na úseku ochrany zdravia pri práci, vrátane sledovania zabezpečenia zdravotného dohľadu pre zamestnancov vo všetkých kategóriách práce (aj u zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú zamestnancov na nerizikových pracoviskách). V oboch prípadoch boli pri výkone ŠZD uložené opatrenia s termínmi na odstránenie zistených nedostatkov, sankcie neboli uložené. Zápisnice z výkonu štátneho zdravotného dozoru boli zaslané na ÚVZ SR.

Vzájomná spolupráca s Inšpektorátom práce Trenčín plní svoj účel a v spoločných poradách a kontrolách sa bude pokračovať aj v nasledujúcom roku.

V roku 2022 nebolo vydané stanovisko k udeleniu certifikátu „Bezpečný podnik“, nakoľko žiadna spoločnosť nepožiadala o vydanie takéhoto stanoviska.

Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci prebiehal v dňoch 24.10.2022–28.10.2022. Kampaň Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU – OSHA) na roky 2020 - 2022 je zameraná na prevenciu poškodení podporno - pohybovej sústavy súvisiacich s prácou. Ako vyplýva z názvu kampane „Zdravé pracoviská znižujú záťaž 2020-2022“, kampaň sa komplexne zaoberá príčinami tohto pretrvávajúceho problému, nakoľko poškodenia podporno-pohybovej sústavy stále patria medzi najrozšírenejšie zdravotné problémy súvisiace s prácou. Počas uvedeného týždňa boli na informačnej tabuli RÚVZ

Trenčín vyvesené informačné materiály k uvedenej problematike, poradenstvo ústnou a telefonickou formou bolo poskytované v rámci výkonov ŠZD priamo na pracoviskách.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

Soľ je jedným z hlavných rizikových faktorov vo výžive a jej nadmerný príjem je spojený s výskytom KVO. Ako rizikový faktor je indikovaný vo viacerých dokumentoch (napr. WHO Akčný plán pre výživu a potraviny 2016 – 2020, Viedenská deklarácia pre výživu). V oblasti vládou SR (uznesenie č.117 z 8. 3. 2017) prijatého Akčného plánu pre potraviny a výživu na roky 2017 – 2025 sa bude pokračovať v aktivitách na dosiahnutie cieľa prostredníctvom monitoringu - postupné zníženie príjmu soli na 5 g na deň u dospeléj populácie so zameraním sa na hotové pokrmy, chlieb a pečivo v spoločnom stravovaní so zameraním na uzavretý systém spoločného stravovania napr. zariadenia sociálnych služieb a stravovacie zariadenia v nemocničných zariadeniach. Úlohou každého RÚVZ v SR je odobrať 5 vzoriek hotových pokrmov - uzavretý systém, 5 vzoriek hotových pokrmov verejné stravovanie a 3 vzorky chleba alebo pekárskych výrobkov (od výrobcov SR) na laboratórnu kontrolu obsahu pridanej kuchynskej soli a to v termíne do 31. 12. 2024.

V rámci RÚVZ Trenčín bolo v roku 2022 odobratých a laboratórne vyšetrených 11 vzoriek pokrmov a to: 4 vzorky polievok, 2 vzorky hlavného mäsového pokrmu, 3 vzorky príloh k hlavnému mäsovému pokrmu, 1 vzorka hlavného zeleninového pokrmu, 1 vzorka príloh k hlavnému zeleninovému pokrmu.

Vzhľadom k tomu, že RÚVZ Trenčín spracováva podklady za celú SR, predkladáme celkové hodnotenie za SR:

Za obdobie roku 2022 bolo odobratých a laboratórne vyšetrených 103 vzoriek hotových pokrmov v zariadeniach verejného stravovania, ako i v zariadeniach spoločného stravovania, ktoré poskytujú stravu pre osobitnú skupinu spotrebiteľov tzv. „uzavretý systém spoločného stravovania“ a 10 vzoriek kompletného obedového menu.

Podľa jednotlivých komodít bolo odobratých a laboratórne vyšetrených 38 vzoriek polievok, 24 vzoriek hlavného mäsového pokrmu, 28 vzoriek príloh k hlavnému mäsovému pokrmu, 7 vzoriek hlavného zeleninového pokrmu a 6 vzoriek príloh k hlavným zeleninovým pokrmom. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek, 3 vzorky t.j. 2,9 % vzoriek prekračovalo najvyššie prípustné množstvo obsahu kuchynskej soli stanovené výnosom MZ SR z 20.marca 2015 č. S08975-OL-2014, ktorým sa ustanovujú požiadavky na jedlú soľ v potravinách (1x hlavný mäsový pokrm /4,2 %/ odobratý v zariadení verejného stravovania, 2x príloha /5,9 %/, odobraté v zariadení verejného stravovania 1x a 1 x v uzatvorenom zariadení spoločného stravovania). Priemerná hodnota obsahu soli v prípade kompletného obedového menu bola 7 392 mg/kg.

V prípade prekročenia najvyššieho prípustného množstva soli v hotovom pokrme boli prevádzkovateľom zariadení spoločného stravovania nariadené nápravné opatrenia a v dvoch prípadoch bol návrh na začatie správneho konania.

Zber údajov bude pokračovať aj v ďalších rokoch. Záverečná správa pre sledovanie vývoja v oblasti príjmu soli prostredníctvom hotových pokrmov, chleba a pečiva u dospeléj populácie bude vypracovaná v roku 2025.

Podrobnejšie vyhodnotenie odobratých a laboratórne vyšetrených vzoriek hotových pokrmov je uvedené v tabuľkách č. 1 až č. 10.

Tabuľka 1 Vyhodnotenie vzoriek polievok podľa jednotlivých krajov

Kraj v SR	Počet analyzovaných vzoriek	Minimálna hodnota		Maximálna hodnota		Priemerná hodnota	
		mg/kg	g/G*	mg/kg	g/G*	mg/kg	g/G*
Bratislavský	5	8 155	2,20	11 231	4,16	8 797	3,10
Trnavský	5	5 670	1,87	9 530	3,14	7 892	2,56
Nitriansky	4	6 670	2,21	9 300	3,63	8 132	2,66
Trenčiansky	4	6 599	2,30	9 875	4,51	7 827	3,22
Žilinský	4	4 718	1,68	8 279	2,75	7 269	2,34
Banskobystrický	4	5540	1,64	12 518	4,08	8 132	2,82
Košický	4	4 416	1,67	8 628	2,85	6 671	2,25
Prešovský	8	860	0,26	9 890	3,26	6501	2,21
Spolu SR	38	860	0,26	12 518	4,51	7 653	2,65

*G hmotnosť porcie

Tabuľka 2 Vyhodnotenie vzoriek polievok podľa typu zariadenia, SR

Typ zariadenia	Počet analyzovaných vzoriek	Minimálna hodnota	Maximálna hodnota	Priemerná hodnota
		mg/kg	mg/kg	mg/kg
ZSS verejný sektor	13	4 419	12 518	7 189
ZSS uzatvorený sektor	25	860	9 890	7 391

Tabuľka 3 Vyhodnotenie vzoriek hlavného mäsového pokrmu podľa jednotlivých krajov

Kraj v SR	Počet analyzovaných vzoriek	Minimálna hodnota		Maximálna hodnota		Priemerná hodnota	
		mg/kg	g/G*	mg/kg	g/G*	mg/kg	g/G*
Bratislavský	5	5 267	0,16	12 869	6,76	9 673	2,57
Trnavský	3	3 330	0,37	4 970	0,65	4 307	0,52
Nitriansky	2	4 610	0,30	8 200	1,35	6 405	0,83
Trenčiansky	2	5 897	0,82	8 229	1,19	7 063	1,01
Žilinský	2	2 141	0,32	2 276	0,35	2 209	0,34
Banskobystrický	2	8 814	1,21	12 110	2,16	10 462	1,68
Košický	2	3 917	0,51	5 503	1,74	4 710	1,13
Prešovský	6	440	0,04	9 820	2,68	5 112	1,29
Spolu SR	24	440	0,04	12 869	6,76	6 243	1,17

*G hmotnosť porcie

Tabuľka 4 Vyhodnotenie vzoriek hlavného mäsového pokrmu podľa typu zariadenia, SR

Typ zariadenia	Počet analyzovaných vzoriek	Minimálna hodnota	Maximálna hodnota	Priemerná hodnota
		mg/kg	mg/kg	mg/kg
ZSS verejný sektor	13	440	12 869	5 083
ZSS uzatvorený sektor	11	2 141	8 814	3 845

Tabuľka 5 Vyhodnotenie vzoriek príloh k hlavnému mäsovému pokrmu podľa jednotlivých krajov

Kraj v SR	Počet analyzovaných vzoriek	Minimálna hodnota		Maximálna hodnota		Priemerná hodnota	
		mg/kg	g/G*	mg/kg	g/G*	mg/kg	g/G*
Bratislavský	5	591	0,09	8 797	1,89	4 827	1,07
Trnavský	3	1 340	0,27	9 290	1,74	6 447	1,23
Nitriansky	2	1 940	0,41	8 000	1,58	4 970	0,99
Trenčiansky	3	10 105	2,22	19 227	5,00	13 300	3,23
Žilinský	2	1 725	0,29	2 612	0,55	2 169	0,42
Banskobystrický	3	1 512	0,29	11 147	1,66	5 612	0,97
Košický	2	4 223	0,76	5 049	1,40	4 636	1,08
Prešovský	8	2 730	0,66	12 720	3,59	6 353	1,26
Spolu SR	28	591	0,09	19 227	5,00	6 039	1,28

*G hmotnosť porcie

Tabuľka 6 Vyhodnotenie vzoriek príloh k hlavného mäsového pokrmu podľa typu zariadenia, SR

Typ zariadenia	Počet analyzovaných vzoriek	Minimálna hodnota	Maximálna hodnota	Priemerná hodnota
		mg/kg	mg/kg	mg/kg
ZSS verejný sektor	13	591	12 720	6 498
ZSS uzatvorený sektor	15	1 512	19 227	8 686

Tabuľka 7 Vyhodnotenie vzoriek hlavného zeleninového pokrmu podľa jednotlivých krajov

Kraj v SR	Počet analyzovaných vzoriek	Minimálna hodnota		Maximálna hodnota		Priemerná hodnota	
		mg/kg	g/G*	mg/kg	g/G*	mg/kg	g/G*
Bratislavský	-	-	-	-	-	-	-
Trnavský	1	6 960	1,74	6 960	1,74	6 960	1,74
Nitriansky	1	11 000	2,12	11 000	2,12	11 000	2,12
Trenčiansky	1	7 535	1,82	7 535	1,82	7 535	1,82
Žilinský kraj	2	3 146	1,03	5 869	1,51	4 507	1,27
Banskobystrický	1	3 454	1,47	3 454	1,47	3 454	1,47
Košický kraj	1	9 107	2,45	9 107	2,45	9 107	2,45
Prešovský	-	-	-	-	-	-	-
Spolu SR	7	3 146	1,03	11 000	2,45	7 094	1,81

*G hmotnosť porcie

Tabuľka 8 Vyhodnotenie vzoriek hlavného zeleninového pokrmu podľa typu zariadenia, SR

Typ zariadenia	Počet analyzovaných vzoriek	Minimálna hodnota	Maximálna hodnota	Priemerná hodnota
		mg/kg	mg/kg	mg/kg
ZSS verejný sektor	6	3 454	11 000	6 724
ZSS uzatvorený sektor	1	5 868	5 869	5 869

Tabuľka 9 Vyhodnotenie vzoriek príloh k hlavného zeleninového pokrmu podľa jednotlivých krajov

Kraj v SR	Počet analyzovaných vzoriek	Minimálna hodnota		Maximálna hodnota		Priemerná hodnota	
		mg/kg	g/G*	mg/kg	g/G*	mg/kg	g/G*
Bratislavský	-	-	-	-	-	-	-
Trnavský	1	16 600	3,32	16 600	3,32	16 600	3,32
Nitriansky	1	4 630	1,26	4 630	1,26	4 630	1,26
Trenčiansky	1	6 369	2,15	6 369	2,15	6 369	2,15
Žilinský	2	5 350	1,07	5 612	1,13	5 481	1,10
Banskobystrický	-	-	-	-	-	-	-
Košický	1	280	0,05	280	0,05	280	0,05
Prešovský	-	-	-	-	-	-	-
Spolu SR	6	280	0,05	16 600	3,32	6 672	1,58

*G hmotnosť porcie

Tabuľka 10 Vyhodnotenie vzoriek príloh k hlavného zeleninového pokrmu podľa typu zariadenia, SR

Typ zariadenia	Počet analyzovaných vzoriek	Minimálna hodnota	Maximálna hodnota	Priemerná hodnota
		mg/kg	mg/kg	mg/kg
ZSS verejný sektor	5	280	16 600	9007,33
ZSS uzatvorený sektor	1	5 612	5 612	5 612

3.3 SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU KLIENTOV V ZARIADENIACH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

V roku 2022 bolo Úradom verejného zdravotníctva SR vypracované a zaslané usmernenie k realizácii tejto úlohy, podľa ktorého budú v roku 2023 a 2024 vykonané kontroly vo vybraných zariadeniach sociálnych služieb so zameraním na sledovanie dodržiavania výživovej hodnoty stravy podávanej v týchto zariadeniach.

3.4 MONITORING PRÍTOMNOSTI ALERGÉNOV V HOTOVÝCH POKRMOCH PRIPRAVOVANÝCH V ZARIADENIACH SPOLOČNÉHO STRAVOVANIA A V POTRAVINÁCH URČENÝCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Do uvedeného projektu RÚVZ Trenčín nebol zapojený. V rámci kontroly alergénov bolo odobratých a laboratórne vyšetrených 6 vzoriek potravín vhodných pre osoby trpiace neznášanlivosťou gluténu. Vzorky boli odoslané na laboratórnu analýzu na Úrad verejného zdravotníctva SR. Laboratórnou analýzou nebolo zistené prekročenie prípustného množstva gluténu v odobratých vzorkách.

Projekty, na ktorých odbor hygieny výživy a bezpečnosti potravín participoval

7.4 REZIDUÁ PESTICÍDOV V PITNÝCH VODÁCH A POTRAVINÁCH NA VÝŽIVU A VÝŽIVOVÉ PRÍPRAVKY PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

RÚVZ Trenčín zabezpečil, na základe Plánu úradnej kontroly potravín na rok 2022, odber dvoch vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti, ktoré boli odoslané na vykonanie laboratórnej analýzy laboratórnemu pracovisku Úradu verejného zdravotníctva SR. Odobratá bola jedna vzorka - *následnej dojčenskej výživy*. Laboratórnou analýzou monitorované druhy pesticídov v predmetných vzorkách neboli detekované.

7.9 MONITORING VÝSKYTU VIBRIÍ S CIEĽOM OCHRANY VEREJNÉHO ZDRAVIA

RÚVZ Trenčín bol do projektu zapojený odberom vzoriek rizikových pokrmov na základe Plánu úradnej kontroly potravín na rok 2022 zo zariadení verejného stravovania. V roku 2022 bolo odobratých 5 vzoriek hotových pokrmov s obsahom surových rýb, polosurových, sušených alebo krátko tepelne upravených rýb, darov mora, ustríc. V odobratých a vyšetrených vzorkách hotových pokrmov nebola zistená prítomnosť baktérií z čeľade Vibrionaceae.

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNEHO AKČNÉHO PLÁNU V PREVENČII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025 (NAPPO)

a) Podpora zdravého štartu do života

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne nevykonával v roku 2022 poradenskú a konzultačnú činnosť v oblasti zdravého životného štýlu, prevencie obezity v zariadeniach, kde sa stretávajú matky s deťmi napr. materské centrá, rodičovské centrá.

b) Podpora zdravšieho prostredia v školách

Oddelenie zabezpečuje výkon štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach stravovacích prevádzok určených pre deti a mládež a vo výdajniach stravy, pričom je posudzovaná i pestrosť

stravy a dodržiavanie zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov s ohľadom na odporúčané výživové dávky ako i kontrolované podmienky pri príprave diétného stravovania. V roku 2022 bolo vykonaných 72 kontrol v zariadeniach spoločného stravovania a 7 kontrol v prevádzkach rýchleho občerstvenia na školách. V rámci dozoru bolo odobratých 41 vzoriek hotových pokrmov za účelom laboratórneho mikrobiologického vyšetrenia, 1 vzorka slepačích vajec, 10 vzoriek hotových pokrmov odložených prevádzkovateľom a 20 sterov z prostredia.

Spôsob zabezpečenia pitného režimu počas pobytu detí je kontrolovaný počas výkonu štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach pre deti a mládež. Zariadenia preferujú podávanie nesladených nápojov.

- c) Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení

Oddelenie Hygieny detí a mládeže neorganizovalo v roku 2022 žiadny seminár ani inú formu vzdelávania pre pracovníkov školského stravovania.

- d) Podpora pohybových aktivít

Podmienky pre TV žiakov a študentov sú monitorované v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru na základných a stredných školách. V rámci štátneho zdravotného dozoru zameraného na dodržiavanie legislatívnych požiadaviek týkajúcich sa priestorov určených na výučbu telesnej výchovy sú vykonané kontroly v rámci kontrol priestorov základných a stredných škôl.

- e) Monitoring antropometrických ukazovateľov vybraných vekových skupín detí školského veku

V roku 2022 boli získavané a spracovávané údaje projektu COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative). Projekt je súčasťou Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025, v ktorom išlo o rutinné meranie žiakov základných škôl vo veku od 7 do 7,99 rokov a 8 do 8,99 rokov. V roku 2022 boli zmerané antropometrické ukazovatele 210 detí a formou dotazníkov boli získané údaje od 224 rodičov detí. Celkovo sa do projektu zapojilo 8 základných škôl rozdelených podľa okresu a podľa umiestnenia školy (mesto/vidiek).

4.2 HODNOTENIE JEDÁLNYCH LÍSTKOV MŠ A ZŠ

Cieľom projektu je zmapovanie situácie v oblasti dodržiavania všeobecných zásad pre zostavovanie jedálnych lístkov v zariadeniach spoločného stravovania detí MŠ a ZŠ a zistiť frekvenciu podávania vybraných druhov potravín (pokrmov).

V mesiaci marec 2022 bolo realizované hodnotenie jedálnych lístkov z 3 základných škôl za obdobie jeseň, zima roku 2021.

V mesiacoch október a november bola realizovaná ďalšia etapa projektu - hodnotenie jedálnych lístkov z 3 základných škôl za obdobie jar, leto. Hodnotenú boli jedálne lístky zozbierané v mesiacoch marec a apríl 2022.

4.3 ÚRAZY U DETÍ V SR

Cieľom projektu je formou spolupráce s NCZI a regionálnymi nemocnicami získať vybrané informácie, týkajúce sa problematiky úrazov detí na Slovensku.

V roku 2022 sa projekt nerealizoval.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Odbor epidemiológie sa v roku 2022 venoval prioritne úlohám vyplývajúcim z pandémie COVID 19. Ostatné úlohy boli redukované, prioritizácia bola stanovená podľa závažnosti úloh a personálnych kapacít odboru.

Pracovníci NRC pre kontrolu a prevenciu NN sa plne venovali diagnostike COVID 19 - laboratórna časť sa plne pretransformovala na "kovidové laboratórium", ktoré vykonávalo najprv RT PCR diagnostiku pre veľkú časť Trenčianskeho kraja, neskôr aj detekciu prítomnosti SARS CoV2 v odpadových vodách.

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM

Zabezpečenie Národného imunizačného programu s cieľom udržania pravidelného povinného očkovania je jednou z priorit pre rok 2022. RÚVZ so sídlom v Trenčíne poskytuje telefonicky, písomne a v rámci „Poradne očkovania“ usmernenia v oblasti povinného, odporúčaného očkovania a očkovania do zahraničia. V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli realizované prednášky o očkovaní určené pre zdravotníckych pracovníkov a študentov.

Aktuálne informácie týkajúce sa výskytu infekčných ochorení, ako aj informácií o prevencii voči nim sú pravidelne uverejňované na web stránke a nástenkách úradu.

K 31.12.2022 bolo nahlásených 84 odmietnutí povinného očkovania, z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19 neboli realizované osobné pohovory. Vypracovaných bolo 16 individuálnych očkovacích plánov.

Administratívna kontrola očkovania bola vykonaná za jednotlivé pediatrické obvody okresov Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou a Myjava. Bol skontrolovaný výkon očkovania u celého ročníka narodenia 2020, 2019, 2015, 2010, 2009, 2008. Celkom bolo skontrolovaných 17 783 záznamov detí podliehajúcich v danom veku základnému očkovaníu alebo preočkovaníu proti 10-tim chorobám. Výsledky sú popísané v osobitnej správe Správa o tejto kontrole bola podaná na ÚVZ SR.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Surveillance infekčných ochorení, ďalšia z priorit pre rok 2022, je vykonávaná sústavne. V období od 01.01.2022 do 31.12.2022 bolo z ochorení preventabilných očkovaním zaznamenaných:

Choroba	Abs. Počet	Očkování	Neočkovaní	Nezistené
TBC	3	0	0	3
VHB	5 nosičov	0	5	0
VHA	4	0	4	0
Pertussis	4	0	4	0
ACHO (POLIO očk.)	5	0	5	0
Invaz. pneumok. inf.	1	0	1	0
Hemof. invaz. inf.	1	0	1	0
Kliešťová encefalitída	6	1	5	0
Ovčie kiahne	345	0	195	150
Rotavírusová enteritída	113	7	106	0
COVID-19	58020	27975	30042	3

Edukácia obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19 bola vykonávaná najmä prostredníctvom:

- online prednášok na iných odborných podujatiach pre zdravotníkov
- online prednášok na Trenčianskej univerzite A. Dubčeka v Trenčíne
- poradne očkovania
- prostredníctvom uverejňovania článkov na web stránke úradu.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

K 31.12.2022 bolo do programu EPIS zadaných 60656 prenosných ochorení z toho u 60234 bolo v rámci ŠZD vykonané epidemiologické vyšetrenie. Program EPIS sa využíva aj pre hlásenie vybraných ochorení do SRV. Z celkového počtu 60656 prenosných ochorení bolo 58020 s diagnózou U071- COVID 19.

Pracovníci RÚVZ so sídlom v Trenčíne sú pod vedením hlavnej odborníčky pre epidemiológiu zodpovední za činnosť pracovnej skupiny pre nozokomiálne nákazy.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Surveillance vybraných nemocničných nákaz na jednotkách intenzívnej starostlivosti podľa protokolu ECDC:

V roku 2022 realizoval zber údajov o NN na vybraných JIS v SR. V roku 2022 boli zbierané údaje za rok 2021 na 2 JIS v SR u 134 pacientov, u ktorých sa vyskytlo 86 nozokomiálnych nákaz (v roku 2021 vzhľadom na pandemickú situáciu s ochorením COVID-19 je počet zapojených JIS oproti predchádzajúcim rokom nižší, avšak počet NN je vyšší, vzhľadom na zber údajov na oddeleniach intenzívnej medicíny, kde bola poskytovaná starostlivosť pacientom so závažným priebehom ochorenia COVID-19).

Za roky 2005 - 2022 bolo do sledovaného súboru zapojených 4 734 pacientov, u ktorých bolo zaznamenaných 1 098 nozokomiálnych nákaz.

Surveillance vybraných nemocničných nákaz v mieste chirurgického výkonu podľa protokolu ECDC

V roku 2022 sa realizoval zber údajov u pacientov, ktorí podstúpili cholecystektómiu na 2 pracoviskách v SR za rok 2021. Údaje boli následne exportované do ECDC cez TESSY nákaz (v roku 2021 vzhľadom na pandemickú situáciu s ochorením COVID-19 je počet zapojených nemocníc oproti predchádzajúcim rokom nižší).

Od začiatku sledovania od roku 2011 bolo do sledovania zapojených 5 135 pacientov, ktorí podstúpili cholecystektómiu.

Bodové prevalenčné sledovanie nozokomiálnych nákaz a spotreby antibiotík v európskych nemocniciach (BPS II)

V roku 2022 sa naďalej prezentovali výsledky bodového prevalenčného sledovania nozokomiálnych nákaz a užívania ATB II (BPS II) v prednáškovej forme. Pracovníci odboru epidemiológie vykonávali činnosti k príprave výkonu BPS II, ktoré je naplánované v termíne 04 - 06/2023:

- účasť na online webexových školeniach ECDC k PPS III
- preklad protokolu BPS III

Európska surveillance infekcií *Clostridium difficile* podľa protokolu ECDC

Európske centrum pre prevenciu a kontrolu infekcií (ECDC) vyzvalo Slovenskú republiku k zahájeniu Surveillance infekcií spôsobených *Clostridium difficile* (CDI). Táto surveillance sa týkala hospitalizovaných pacientov s potvrdenou CDI. Surveillance CDI je v súlade s Odporúčaním Rady 2009/C 151/01 z 9. júna 2009 o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií spojených so zdravotnou starostlivosťou.

V roku 2022 sa zbierali údaje za SR rok 2021 a následne boli exportované do ECDC cez TESSY (v roku 2021 vzhľadom na pandemickú situáciu s ochorením COVID-19 je počet vykazovaných prípadov na CDI oproti predchádzajúcim rokom nižší).

Realizácia kampane Clean care is safe care

Dňa 5. mája 2022 sa uskutočnil 17. ročník kampane, na Slovensku prebiehala kampaň 14. krát. Hlavným cieľom kampane bolo zameranie sa na informovanie zdravotníckych pracovníkov o význame hygieny rúk ako ochrany pacienta a poukázanie na dôležitosť dodržiavania 5 momentov hygieny rúk. Kampaň v roku 2022 mala názov: „Spojme sa pre bezpečnosť – umývajte si ruky“. Celosvetová osvetová kampaň WHO je **v roku od 2020 prioritne zameraná na oblasť hygieny rúk v kontexte s prevenciou šírenia ochorenia COVID-19**. Vzhľadom na epidemiologickú situáciu s ochorením COVID-19 nebolo možné v plnom rozsahu vykonávať aktivity v kampani, ako bývalo zvykom v predchádzajúcich rokoch. Na stránke RÚVZ je k dispozícii edukačný materiál ku kampani.

Implementácia moderných foriem vzdelávania epidemiológov a cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN

V rámci 9. cieľa Národného programu kontroly infekčných ochorení v Slovenskej republike bol v roku 2019 realizovaný projekt „Škola hygieny rúk“ - projekt vzdelávania zdravotníckych pracovníkov v hygieny rúk. Projekt bol zameraný na zlepšenie vedomostnej úrovne zdravotníckych pracovníkov v danej oblasti prostredníctvom prednášok s presne definovaným obsahom a praktickým nácvikom. V roku 2019 bola realizovaná 1. etapa školenia zdravotníckych pracovníkov pracujúcich v zdravotníckych zariadeniach, ktorej sa zúčastnilo celkovo 6518 zdravotníckych pracovníkov a v 2. etape boli realizované školenia zamestnancov zariadení sociálnych služieb poskytujúcich ošetrovateľskú činnosť, ktorej sa zúčastnilo celkovo 2032 zamestnancov. V roku 2022 sa školenia zdravotníckych pracovníkov v rámci daného projektu nerealizovali.

Odbor epidemiológie RÚVZ v Trenčíne pracuje ako kontaktný národný bod pre nozokomiálne nákazy a ATB rezistenciu pre ECDC v Štokholme. V spolupráci s NRC pre prevenciu a kontrolu nozokomiálnych nákaz sa zapojilo do ďalších projektov ECDC:

- Účasť na projekte „**Sledovanie epidémie ochorenia COVID-19 v zariadeniach dlhodobej starostlivosti v krajinách EÚ**“ - zber a zaslanie údajov do ECDC, účasť na online pracovnom seminári dňa 29.6.2022
- Účasť v projekte „**Celogenómová sekvenácia izolátov *Clostridium difficile* spojených s hospitalizáciou v nemocniciach v krajinách EÚ/EEA**“ podľa protokolu ECDC v termíne 03 - 04/05 2022: výber a zaslanie vhodných vzoriek CDI na sekvenáciu do ECDC

Národné referenčné centrum pre prevenciu a kontrolu nozokomiálnych nákaz

V rámci pracoviska RÚVZ so sídlom v Trenčíne bolo v roku 2019 zriadené NRC pre prevenciu a kontrolu NN, ktoré od začiatku roka 2020 zabezpečovalo laboratórne vyšetrenie vzoriek COVID - 19 pre odberné miesta v Trenčianskom kraji.

Do februára roku 2022 sa laboratórium NRC pre NN naďalej aktívne podieľalo na vyšetrowaní prítomnosti vírusu SARS-CoV-2 vo vzorkách z horných dýchacích ciest. Za sledované obdobie bolo spolu vyšetrených 14467 vzoriek, z toho takmer 60% bolo identifikovaných ako pozitívne na prítomnosť vírusu SARS-CoV-2.

V decembri roku 2022 bola laboratóriu schválená investícia na dodávku prístrojovej techniky za účelom nadstavbových analýz vzoriek u prítomných nozokomiálnych infekcií a patogénov zachytených z nemocničného prostredia, čím sa podporil rozvoj techniky laboratórií NRC a podporil sa cieľ Národného plánu kontroly infekčných ochorení v Slovenskej republike. Uvedenou obnovou sa vytvorilo laboratórne prostredie pre vykonávanie vysoko kvalitných analýz, zabezpečila kontinuita v spolupráci s laboratóriami ÚVZ a RÚVZ v SR, ďalej so zdravotníckymi zariadeniami, oddeleniami nemocničnej hygieny a univerzitami, ktoré sa podieľajú na vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov. V decembri 2022 bolo dodané zariadenie na automatickú identifikáciu a testovanie citlivosti mikroorganizmov na antibiotiká.

Od 23.12.2021 sa úspešne zaviedla metóda sekvenácie vzoriek v spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Trenčíne. Počas roku 2022 sa pracovisko naďalej aktívne podieľalo na sekvenovaní všetkých pozitívnych vzoriek z regionálnej oblasti, ktoré spĺňali kritériá pre nahratie do svetových databáz. Za rok 2022 sme spolu sekvenáciou analyzovali 2352 vzoriek, z ktorých väčšina dát (takmer 97%) bola nahratá do svetových databáz.

V roku 2022 sa laboratórium pridalo k sieti laboratórií, ktoré spracovávajú vzorky odpadových vôd na prítomnosť vírusu SARS-CoV-2. Spracovávané boli vzorky z ČOV (čističiek odpadových vôd) Trenčín, Považská Bystrica, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce, Púchov, Ilava, Prievidza, Partizánske, Žilina, Čadca a Kysucké Nové Mesto. V sledovanom roku bolo spolu spracovaných 539 vzoriek odpadových vôd.

V decembri roku 2022 sa laboratórium pridalo k sieti laboratórií vykonávajúcim vyšetrowanie vzoriek zo sentinelového zberu vzoriek, ktoré je zamerané na zistenie údajov o respiračných infekciách v populácii. Zaviedli sme metódu RT-PCR pre identifikáciu chrípky, respiračného syncyciálneho vírusu a SARS-CoV-2 pre spádovú oblasť RÚVZ Žilina, RÚVZ Čadca, RÚVZ Prievidza a RÚVZ Považská Bystrica.

Pracovníci laboratória sa aktívne zúčastňovali na všetkých webexových stretnutiach a školeniach k spracovaniu odpadových vôd, sekvenovaniu vzoriek a sentinelového vyšetrowania klinických vzoriek.

Pracovníci odboru epidemiológie sa zúčastnili na webexových školeniach k enviromentálnej bakteriálnej záťaž nemocníc a webexových školeniach ECDC k PPS III, ktorá ja naplánovaná na jar 2023.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Vzhľadom na výskyt ochorenia COVID-19 a vyhlásením celosvetovej pandémie boli na Slovensku prijaté mimoriadne úlohy. Údaje o aktuálnej epidemiologickej situácii a opatreniach pri výskyte ochorenia COVID-19 boli zasielané lekárom primárneho kontaktu a riaditeľom nemocníc v spádovom území a boli priebežne uverejňované na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

O aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte chrípky počas chrípkovej sezóny boli informovaní všetci členovia protiepidemickej komisie zriadenej pri RÚVZ ako aj členovia KŠ ObÚ Trenčín. Pracovníci odboru epidemiológie boli pravidelne informovaní o aktuálnej epidemiologickej situácii prostredníctvom interných seminárov. Údaje o aktuálnej epidemiologickej situácii a prípadných opatreniach pri výskyte ochorení boli zasielané lekárom primárneho kontaktu a riaditeľom nemocníc v spádovom území alebo uverejnené na web stránke RÚVZ so sídlom v Trenčíne. Vykonávame opatrenia pri výskyte epidemiologicky

významných nemocničných patogénov (MRSA, VRE, výskyt karbapeném rezistentých enterobaktérií a nefermentujúcich paličiek, *C. difficile*).

Odpadové vody COVID-19

Prvá fáza monitoringu odpadových vôd na prítomnosť vírusu SARS-CoV-2 bola v Slovenskej republike zahájená v 18. kalendárnom týždni (t.j. od 02.05.2021). V tomto období bola do pravidelného monitoringu zapojená čistička odpadových vôd (ČOV) Trenčín. Od januára 2022 došlo k rozšíreniu siete pre monitoring odpadových vôd, kde sa zapojili aj ďalšie ČOV v našom spádovom území, a to ČOV Bánovce nad Bebravou a Nové Mesto nad Váhom. Spolu bolo v ČOV Trenčín, Bánovce nad Bebravou a Nové Mesto nad Váhom za rok 2022 vykonaných 152 odberov. Pracovisko Epidemiológie RÚVZ v Trenčíne koordinuje zber a vyhodnocovanie vzoriek odpadových vôd na diagnostiku prítomnosti RNA SARS CoV2 z ČOV pre celú SR.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V spádovom území RÚVZ Trenčín boli odoberané vzorky odpadovej vody podľa plánu odberov ÚVZ SR z čističky odpadových vôd v Trenčíne. Bolo odobratých 7 vzoriek na prítomnosť enterálnych vírusov. Ani v jednom prípade nebola vzorka odpadovej vody pozitívna.

Plnili sa aj ďalšie úlohy pre udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR. V roku 2022 sme zaznamenali 5 ochorení na ACHO.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Na RÚVZ so sídlom v Trenčíne je v rámci odboru epidemiológie zriadená Poradňa prevencie HIV/AIDS, kde je poskytované pred a po testové poradenstvo vrátane odberu krvi na detekciu protilátok anti HIV u osôb, ktoré o to požiadajú. V rámci poradne je k dispozícii telefonická linka a e-mailová adresa pre možnosť poskytovania informácií. Na oddelení epidemiológie bolo v roku 2022 vyšetrených 36 osôb, ktorým bolo poskytnuté predtestové a potestové poradenstvo.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Na RÚVZ so sídlom v Trenčíne je v rámci odboru epidemiológie zriadená Poradňa očkovania, v ktorej sú poskytované informácie o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách.

6.9 OPTIMALIZÁCIA VEREJNEJ SPRÁVY V OBLASTI EPIDEMIOLOGIE

Pracovníci z odboru epidemiológie RÚVZ so sídlom v Trenčíne sú členmi pracovnej skupiny, ktorá vytvárala vzorové zápisnice z výkonu ŠZD v ZZ pre IS.

Ostatné lokálne projekty a spoluúčasť na projektoch:

Lokálny projekt: Surveillance rotavírusových infekcií v detskej populácii spádového územia Fakultnej nemocnice Trenčín.

V roku 2022 sa nevykonávala lokálna surveillance rotavírusových ochorení v trenčianskom regióne v spolupráci s Detskou klinikou Fakultnej nemocnice Trenčín. V roku 2022 neboli odobrané žiadne stolice u detí. Projekt bol v rokoch 2020 – 2022 prerušený z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19.

Neoddeliteľnou súčasťou programov a projektov je Národný program kontroly infekčných ochorení v Slovenskej republike, úlohy ktorého sú vyhodnotené v jednotlivých položkách podľa tematiky.

7. ODBOR OBJEKTIVIZÁCIE FAKTOROV ŽIVOTNÝCH PODMIENOK (OOFŽP)

7.1 MONITORING KVALITY VÔD VYBRANÝCH LOKALÍT

Chemické ukazovatele boli vyšetrené v 18 vzorkách prírodných vodných plôch, stanovoval sa aj celkový dusík a fosfor. Z oblasti RÚVZ Trenčín 16 vzoriek a z oblasti RÚVZ Prievidza – 2 vzorky.

Na našom pracovisku monitorujeme vyhlásenú kúpaciu oblasť Zelená voda na prítomnosť a počet cyanobaktérií. Sledovanie uvedeného ukazovateľa nám vyplýva z Prílohy č.1 k vyhláške č.308/2012, v ktorej sú stanovené *Medzné hodnoty ukazovateľov kvality vody na prírodnom kúpalisku počas kúpacej sezóny*. V priebehu letnej kúpacej sezóny sme vyšetřili spolu 16 vzoriek povrchových vôd na prítomnosť cyanobaktérií. Z uvedeného počtu vzoriek bolo vyšetřených 32 ukazovateľov a vykonaných 112 analýz. 6 vzoriek bolo odobratých zo Zelenej vody - pláž Bolt, v ktorých sme 3x zistili prítomnosť *Microcystis aeruginosa* a 1x *Microcystis viridis*. Celkovo počet buniek nepresahoval 1000 buniek/ml. Z ďalších lokalít sledovaných 2x za sezónu boli: Brezová pod Bradlom, Dubník, Horná Streda, Prusy, Stará Myjava. Ani v jednej z uvedených lokalít sme nepotvrdili výskyt cyanobaktérií. V 1 prípade vzorky vody z Brezovej pod Bradlom bolo zistené prekročenie platnou vyhláškou stanoveného limitu v ukazovateli chlorofyl a. V rámci subdodávky pre RÚVZ so sídlom v Prievidzi sme vyšetřili 6 vzoriek vody na chlorofyl. V jednej vzorke vody z Nitrianskeho Rudna bola prekročená hodnota v ukazovateli chlorofyl a.

Chemické ukazovatele boli vyšetrené v 18 vzorkách prírodných vodných plôch, stanovoval sa aj celkový dusík a fosfor. Z oblasti RÚVZ Trenčín 16 vzoriek a z oblasti RÚVZ Prievidza – 2 vzorky.

7.2 KVALITA VODY A PROSTREDIA ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENÍ A UMELÝCH KÚPALÍSK A INÝCH PRIORITNÝCH PRIESTOROV

V chemických laboratóriách sme analyzovali 704 vzoriek vôd umelých kúpalísk, z toho 342 vzoriek odobralo RÚVZ Trenčín, 259 vzoriek z RÚVZ Prievidza, 103 vzoriek odobralo RÚVZ Považská Bystrica.

V rámci projektu sme sledovali výskyt legionel vo vybraných zdravotníckych zariadeniach a na umelých kúpaliskách s vodnými atrakciami. V priebehu roku 2022 sme vyšetrili spolu 48 vzoriek vôd na legionely. Z uvedeného počtu bolo 25 vzoriek z bazénov, netermálnych – 22 vzoriek a z termálnych 3 vzorky vody, v ktorých bolo vyšetrených 25 ukazovateľov a vykonaných 38 analýz. Zo zdravotníckych zariadení sme vyšetrili 17 vzoriek teplej úžitkovej vody, z ktorej bolo vyšetrených 17 ukazovateľov a vykonaných 28 analýz. V 6 vzorkách vody zo studní sme vyšetrovali prítomnosť legionel, z toho v 4 vzorkách v súvislosti s ochorením. Všetky vyšetrované vzorky boli negatívne na prítomnosť baktérií rodu *Legionella*.

Na prítomnosť améb neboli v roku 2022 vyšetrené žiadne vzorky.

7.5 NADSTAVBOVÁ DIAGNOSTIKA VÝZNAMNÝCH MIKROORGANIZMOV V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

V roku 2022 bolo do Špecializovaného laboratória pre *Campylobacter* zaslaných 21 kmeňov kampylobakterov izolovaných z klinického materiálu vyšetrovaného v zdravotníckych zariadeniach. Použitím metódy real - time PCR boli zaslané kmene zaradené do druhov *Campylobacter jejuni* (18x) a *Campylobacter coli* (3x). Využitím molekulárnej diagnostiky bolo u uvedených kmeňov vyšetrených 42 ukazovateľov a vykonaných 63 analýz. Pracovníci Špecializovaného laboratória pre *Campylobacter* sa v roku 2022 zapojili do štvorročného projektu Európskej únie - FWD AMR-RefLabCap, ktorý podporuje Európsky akčný plán "Jedno zdravie" proti antimikrobiálnej rezistencii (European One-Health Action Plan against Antimicrobial Resistance COM(2017) 339) a Rozhodnutie (EU) 1082/2013 o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia (Decision (EU) 1082/2013 on serious cross-border health threats.)

Účelom projektu je posilniť koordináciu, podporu a budovanie kapacít v národných referenčných laboratóriách v oblasti testovania antimikrobiálnej rezistencie (AMR) u salmonel a kampylobakterov.

7.12 MONITORING EXPOZÍCIE ZAMESTNANCOV OPERAČNÝCH SÁL NARKOTIZAČNÝMI PLYNMI

V roku 2022 sme merali 44 vzoriek na obsah SEVORAN-u v prostredí operačných sál Fakultnej nemocnice Trenčín.

Podielanie sa na plnení úloh iných odborov

1.3. ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V

V priebehu roka 2022 bolo vyšetrených 72 vzoriek moču. Z toho 13 vzoriek na obsah kyseliny hippurovej, 11 vzoriek na obsah kyseliny delta-aminolevulovej, 65 vzoriek na obsah kreatinínu, 48 vzoriek na obsah kyseliny mandľovej, 48 vzoriek na obsah kyseliny fenylglyoxylovej v moči.

3.2. MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

V roku 2022 bolo na obsah kuchynskej soli analyzovaných spolu 10 vzoriek

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Naše pracovisko sa na uvedenom projekte i v minulosti podieľalo vyšetrením sterov z rizikových lôžkových oddelení zdravotníckych zariadení. Pri sledovaní endemického osídľovania nemocníc nemocničnými kmeňmi sme zo 449 sterov vyšetřili 898 ukazovateľov a vykonali 3232 analýz. Významné izoláty - *Klebsiella pneumoniae*, *Klebsiella oxytoca*, *Enterococcus faecalis*, *Pseudomonas aeruginosa* v počte 35 kmeňov boli zaslané na testovanie antimikrobiálnej rezistencie v rámci projektu HER.

V súvislosti s prevenciou nozokomiálnych nákaz bolo na našom pracovisku v roku 2022 vyšetřených 1060 vzoriek bioindikátorov, z toho 494x *Bacillus atrophaeus* a 566x *Geobacillus stearothermophilus*.

9. ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA A VÝCHOVY K ZDRAVIU

9.1 ZDRAVOTNÉ UVEDOMENIE A SPRÁVANIE OBYVATEĽOV SR

Cieľom prieskumu je sledovať úroveň a vývoj zdravotného uvedomenia a správania sa občanov SR, zvyšovať informovanosť a zdravotné uvedomenie občanov, navodzovať postupnú zmenu postoja obyvateľov k vlastnému zdraviu, preventívne chrániť ich zdravotný stav, ako aj získavať informácie napríklad o stravovacích zvyklostiach občanov, o intenzite ich pohybovej aktivity a postupne dosahovať znižovanie rizikových faktorov ovplyvňujúcich zdravie. Do tohto prieskumu sa zapojilo 104 respondentov a dotazníky boli odoslané na ÚVZ SR Bratislava.

9.2 PRIESKUM ZDRAVOTNEJ GRAMOTNOSTI OBYVATEĽOV SR

Daný prieskum sa v r. 2022 nerealizoval.

9.3 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCIÍ OBEZITY NA ROKY 2015 - 2025

Zámerom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

V roku 2022 sa realizovali zdravotno-výchovné prednášky na 6 základných školách a 7 materských školách. Celkovo bolo uskutočnených 25 prednášok k tejto téme a edukovaných bolo 478 žiakov.

V tomto roku sa pokračovalo v medzinárodnom projekte „**Viem, čo zjem**“, ktorý je súčasťou celosvetového programu Nestlé Healthy Kids. Cieľom projektu je motivovať žiakov ZŠ vo veku 8-12 rokov k vyváženému životnému štýlu, správny stravovacím návykom, k hygiene potravín a podporiť ich záujem o pohybové aktivity. Projekt je kombináciou zaujímavých prednášok o zdravom stravovaní, hygiene potravín a zábavných súťaží. Odborným partnerom a realizátorom školení je ÚVZ SR. Do projektu sa zapojili školy, ktoré mali o projekt záujem a z toho vyplývajúce aj príslušné regionálne úrady verejného zdravotníctva. V tomto roku sa v rámci nášho regiónu zapojila 1 ZŠ Bezručova Trenčín, 4., 5. a 6. ročníky v počte 177 žiakov.

9.3.1. VYZVI SRDCE K POHYBU: CELONÁRODNÁ MEDZINÁRODNE KOORDINOVANÁ KAMPAŇ NA ZVÝŠENIE POHYBOVEJ AKTIVITY DOSPELEJ POPULÁCIE

V tomto roku sa daná kampaň nerealizovala.

9.4 PODPORA ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT

Problematike znevýhodnených skupín sa venuje v rámci zdravotno-výchovných prednášok na základných a špeciálnych školách.

9.5 STRATÉGIA ROZVOJA PORADENSKÝCH CENTIER OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA V SR

Zámerom PCOPZ je zvyšovanie povedomia a informovanosti o možnostiach prevencie neprenosných chorôb a zvyšovanie zdravotnej gramotnosti jednotlivcov, komunít a obyvateľstva SR. Aktívnym vyhľadávaním a ovplyvňovaním rizikových faktorov zlepšiť zdravotný stav obyvateľov prostredníctvom poradenstva zameraného na pozitívnu zmenu spôsobu života s využitím vedecky overených poznatkov a metód z oblasti medicíny a verejného zdravotníctva.

V roku 2022 sa podporovalo a rozvíjalo verejné zdravie s cieľom dosiahnuť trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva. Celkový počet vyšetrených klientov zaradených do Testu zdravého srdca prostredníctvom poradne zdravia bol 478 klientov. Celkový počet klientov mimo Testu zdravého srdca bol 144. V poradni zdravia a na výjazdových akciách sa realizovali preventívne vyšetrenia: celkový počet vyšetrených cholesterolov bol 619, glukóz 372 a meraní krvného tlaku 615.

V rámci Poradne zdravia boli realizované i nasledovné výjazdové akcie, ktoré nie sú uvedené v predchádzajúcich bodoch Programov a projektov:

- 7.4.2022 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre zamestnancov **Všeobecnej zdravotnej poisťovne** v Trenčíne. Preventívnych vyšetrení sa zúčastnilo 41 zamestnancov.
- 20.4.2022 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre zamestnancov **firmy QEX** v Trenčíne. Preventívnych vyšetrení sa zúčastnilo 22 zamestnancov.
- 1.6.2022 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre zamestnancov **Trenčianskeho samosprávneho kraja**. Preventívnych vyšetrení sa zúčastnilo 42 zamestnancov.
- 8.6.2022 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre zamestnancov **Mestského úradu v Trenčíne**. Preventívnych vyšetrení sa zúčastnilo 33 zamestnancov.

- 14.6.2022 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre zamestnancov **Kúpeľov Trenčianske Teplice**. Preventívnych vyšetrení sa zúčastnilo 46 zamestnancov.
- 18.6.2022 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre obyvateľov **mesta Trenčianske Teplice**. Preventívnych vyšetrení sa zúčastnilo 82 obyvateľov.
- 28.6.2022 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre zamestnancov **firmy Leoni v Trenčíne**. Preventívnych vyšetrení sa zúčastnilo 51 zamestnancov.
- 12.7.2022 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre zamestnancov **Daňového úradu v Trenčíne**. Preventívnych vyšetrení sa zúčastnilo 41 zamestnancov.
- 16.8.2022 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre zamestnancov **Colného úradu v Trenčíne**. Preventívnych vyšetrení sa zúčastnilo 32 zamestnancov.
- 28.9.2022 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre zamestnancov **firmy TRENŠ v Trenčíne**. Preventívnych vyšetrení sa zúčastnilo 33 zamestnancov.
- 29.9.-30.9.2022 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre zamestnancov **Tesco sklady Beckov**. Preventívnych vyšetrení sa zúčastnilo 55 zamestnancov.
- 12.10.2022 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre zamestnancov **firmy Freudenberg Potvorice**. Preventívnych vyšetrení sa zúčastnilo 45 zamestnancov.
- 14.10.2022 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre zamestnancov **Strednej odbornej školy obchodu a služieb v Trenčíne**. Preventívnych vyšetrení sa zúčastnilo 27 zamestnancov.
- 1.12.2022 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre zamestnancov **Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Trenčíne**. Preventívnych vyšetrení sa zúčastnilo 36 zamestnancov.

Preventívne vyšetrenia boli zamerané na vyšetrenia z krvi: celkový cholesterol, glykémia a meranie krvného tlaku. Na každej preventívnej akcii bolo zároveň poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu so zameraním na význam zdravej výživy a pohybovú aktivitu. Klienti, ktorí mali zvýšené hodnoty boli odoslaní k lekárovi.

9.6 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM NA ROKY 2021 – 2030

Cieľom je zvýšiť zdravotné uvedomenie a zdravotnú gramotnosť o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických účinkov škodlivého užívania alkoholu, ako aj redukovat' negatívne dopady pitia alkoholu na rôzne cieľové skupiny

V roku 2022 sa realizovali zdravotno-výchovné prednášky na 1 základnej škole a 1 strednej škole. Celkovo boli uskutočnené 3 prednášky k tejto téme a edukovaných bolo 73 žiakov.

9.7 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA PRE ROKY 2021-2030

Zdravotno-výchovné pôsobenie na materských, základných a stredných školách:

Na tému **Ľudské telo** boli realizovaných 10 prednášok 2 základných školách a v 3 materských školách. Bolo edukovaných 184 detí.

Na tému **Stomatohygiena** bolo realizovaných 23 prednášok v 6 základných školách a v 8 materských školách. Celkovo bolo edukovaných 427 žiakov.

Na tému **Dopravná výchova** bolo realizovaných 6 prednášok na 1 základnej škole a v 4 materských školách. Edukovaných bolo 116 žiakov.

Na tému **Dospievanie** bolo realizovaných 14 prednášok na 1 základnej škole a 3 stredných školách. Celkovo bolo edukovaných 343 žiakov.

Na tému **Duševné zdravie** bolo realizovaných 19 prednášok na 2 základných školách a 5 stredných školách. Celkovo bolo edukovaných 477 žiakov.

Na tému **Prevencia Alzheimerovej choroby, testy pamäte, ako si udržať mozog fit** bolo realizovaných 6 prednášok na 3 stredných školách. Edukovaných bolo 133 študentov.

Na tému **Fajčenie** bolo realizovaných 14 prednášok na 3 základných školách a 3 stredných školách. Celkovo bolo edukovaných 411 študentov.

Na tému **Nelátkové závislosti** bolo realizovaných 10 prednášok na 3 základných školách a 2 stredných školách. Celkovo bolo edukovaných 226 žiakov.

Na tému **Ako si nájsť kamaráta, prevencia šikany** bolo realizovaných 16 prednášok na 6 základných školách a 1 strednej škole. Celkovo bolo edukovaných 382 žiakov.

Na tému **Mentálna anorexia a mentálna bulímia** bolo uskutočnených 6 prednášok na 1 základnej škole a 2 stredných školách. Celkovo bolo edukovaných 158 žiakov.

Na tému **Načo si dávať pozor v zime** bolo uskutočnených 8 prednášok na 1 základnej škole a 1 materskej škole. Celkovo bolo edukovaných 181 žiakov.

Na tému **AIDS** bolo realizovaných 5 prednášok na 1 základnej a 1 strednej škole. Celkovo bolo edukovaných 112 žiakov.

Zdravotno-výchovné pôsobenie pre dospelú populáciu:

10.5.2022 sa uskutočnila pre poslucháčov Akadémie 3. veku na Trenčianskej univerzite prednáška: **Prevencia Alzheimerovej choroby, testy pamäte, mozog**. Celkovo bolo edukovaných 76 poslucháčov.

3.6.2022 sa uskutočnila prednáška pre Úniu žien v Chocholnej -Velčice na tému **Prevencia Alzheimerovej choroby, testy pamäte, mozog**. Celkovo bolo edukovaných 24 poslucháčov.

21.9. a 22.9. 2022 sa uskutočnili prednášky na tému **Fajčenie a jeho riziká** v Nemocnici pre obvinených a odsúdených a v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Trenčíne. Celkovo bolo edukovaných 78 klientov.

11.10.2022 sa uskutočnila prednáška pre poslucháčov Akadémie 3. veku na Trenčianskej univerzite na tému: **Psychologické rizikové faktory civilizačných ochorení**. Celkovo bolo edukovaných 92 poslucháčov.

9.11.2022 sa uskutočnila na Medzinárodnej vedeckej konferencii Ošetrovatel'stvo a zdravie XIII na Trenčianskej univerzite prednáška na tému: **Psychologické rizikové faktory civilizačných ochorení**. Celkovo bolo edukovaných 110 poslucháčov.